

**ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
В СИСТЕМІ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ**

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
КИЇВ, 17 СІЧНЯ 2014 РОКУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
В СИСТЕМІ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ**

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Київ, 17 січня 2014 року**

*Рекомендовано до друку та розміщення на веб-сайті
Вченою радою Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 4 від 02.12.13)*

**Інститут Президента України в системі державної влади
України: матеріали наукової конференції. - К. : Видавничо-
поліграфічний центр "Київський університет", 2014. - 472 с.**

Редакційна колегія: акад. НАН України, д-р філос. наук, проф., ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Л.В.Губерський**, д-р філос. наук, проф., член-кор. НАПН України, перший заступник Міністра освіти і науки України **Є.М.Суліма**, заступник Міністра культури України **В.С.Балюрко**, д-р геол. наук, проф. **С.А.Вижва**, чл.-кор. НАН України, д-р екон. наук, проф. **В.Д.Базилевич**, член-кор. НАН України, д-р іст. наук, проф. **Г.В.Боряк**, д-р юрид. наук, проф. **І.С.Гриценко**, д-р іст. наук, проф. **Г.В.Касьянов**, акад. НАН України, д-р філос. наук, проф. **А.Є.Конверський**, д-р політ. наук, проф. **В.В.Копійка**, помічник Першого Президента України **О.О.Максимова**, директор департаменту організаційно-аналітичного забезпечення і взаємодії із засобами масової інформації та громадськими об'єднаннями Міністерства науки та освіти України **А.В.Марченко**, директор департаменту наукової діяльності та ліцензування Міністерства науки та освіти України **О.В.Якименко**, д-р екон. наук, проф. **А.І.Ігнатюк**

Представлені у матеріалах науково-практичної конференції тези учасників подані в авторській редакції та відображають власну наукову позицію авторів.

Автори тез несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економ і ко-статистичних даних, наукової термінології, імен власних, джерел посилання.

Секція 1. ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ УКРАЇНИ

Воронкова В.Г. <i>Ноосферне управління в системі державної влади України</i>	12
Гончаренко Н.І. <i>Інститут Президента в контексті суспільних трансформацій сучасної України</i>	16
Горбатенко О.М. <i>Інститут Президентства у становленні громадянського суспільства в Україні</i>	21
Горбач О.Н. <i>Реалізація особистості на вищих державних посадах</i>	25
Денисюк С.Г., Корнієнко В.О. <i>Політико-психологічні чинники сприйняття Інституту Президентства в Україні</i>	28
ДідухДЛ. <i>Інститут Президента в оптимізації державного регулювання інтелектуальної власності: світовий досвід та вітчизняні реалії</i>	32
Дранник В.А. <i>Державна служба у сфері управління</i>	36
Зайдель М.І. <i>Інститут Президента в системі врегулювання владно-бізнесових відносин</i>	40
Ільченко А.П. <i>Кредо "Україна - не Росія" у діяльності Л.Д.Кучми у формуванні зовнішньополітичної лінії України під час розв'язання конфлікту навколо острова Тузла</i>	45
Ковальчук ІА. <i>Інститут Президента як форма посилення ефективності влади в перехідних суспільствах</i>	48
Коломієць Є.В. <i>Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Президента України</i>	52
Коновалова М.В. <i>Роль послань Президента в розвитку національної інноваційної системи</i>	55

Кострубіцька А.В.	
<i>Особливості державного регулювання діяльності засобів масової комунікації під час президентських виборів в Україні</i>	60
Лікарчук Н.В.	
<i>Етапи формування стратегічних пріоритетів</i>	63
Максимова О.М.	
<i>Президенціалізм як чинник розвитку перехідних політичних систем</i>	66
Малкіна Г.М.	
<i>Інститут політичної відповідальності Президента України</i>	69
Маркітантов В.Ю.	
<i>Роль Президента України у формуванні та зміні вітчизняної політичної еліти</i>	74
Олабин О.В.	
<i>Інститут Президента в системі органів державного управління</i>	78
Олешук П.М.	
<i>Проблеми інформаційного висвітлення діяльності Президента України засобами мережі Інтернет</i>	82
Піонтковська А.К.	
<i>Перспективи впровадження світової практики лобізму в Україні</i>	86
Рудакевич М.Л.	
<i>Інститут президентства в Україні: проблеми лідерства...</i>	89
Салтовський О.І.	
<i>Проблема персон іф і каці ї політичної відповідальності публічної влади в українській політичній традиції</i>	94
Скворець В.О.	
<i>Життєустрій народу як орієнтир діяльності Президента України</i>	98
Федюк В.Ю.	
<i>Державотворчі процеси у сучасному бутті українського етносу в умовах глобалізації</i>	103
Черняхівська В.В.	
<i>Впровадження гендерних підходів як елемент забезпечення громадянського суспільства в системі державного управління</i>	108
Шестопалова Л.М.	
<i>Інститут Президентства: компаративний аспект</i>	110

Шляхтун П.П.	
<i>Еволюція конституційного статусу Президента України в системі виконавчої влади</i>	115
Штанько В.І., Авксентьева Т.Г.	
<i>Інститут Президента України як фактор політичної стабільності та загальнонаціонального порозуміння</i>	120
Шульга М.А.	
<i>Історико-правові засади Інституту Президента в Україні</i>	124
Юрченко С.В.	
<i>Зовнішньополітичні виклики державі в баченні Президентів України, 1991-2012 рр</i>	129
Секція 2. ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТА В МОЛОДИХ ДЕОКРАТІЯХ	
Богомаз К.Ю., Сорокіна Л.М.	
<i>Інститут Президентства в Україні та європейських державах: досвід і перспективи розвитку</i>	135
Бориславський Л.В.	
<i>Президентська влада і перспективи її розвитку</i>	140
Бурдяк В.І.	
<i>Становлення Інституту Президента у Болгарії в період демократичної трансформації</i>	146
Вілков В.Ю.	
<i>Стратегічна президентська ініціатива "Творення української політичної нації" в політичному та політико-ідеологічному дискурсах</i>	151
Грубінко А.В.	
<i>Президент у механізмі здійснення державної влади: вітчизняний і зарубіжний досвід</i>	158
Дуднік О.Я.	
<i>Екс-Президенти України і формування громадської думки щодо євроінтеграційної політики керівництва держави напередодні Вільнюського саміту "Східного партнерства" (листопад 2013 року)</i>	163
Дутчак В.В.	
<i>Демократичні засади козацької демократії] як історична передумова формування сучасних інститутів української держави</i>	168

Заболотна М.Ф. <i>Інститут Президентства в Аргентині: досвід демократичних перетворень</i>	172
Казаков О.О. <i>Порядок припинення повноважень Президента Російської Федерації</i>	176
Кіндзерський В.І. <i>Президентство в транзитивних соціумах: можливість політико-правової дисфункції</i>	180
Козловець М.А. <i>Інститут Президентства: від неопатримоніальності до ліберальності</i>	183
Колінець В.В. <i>Колізії встановлення в УРСР Інституту Президента</i>	188
Комнат Л.А. <i>Історична перспектива починань Віктора Ющенка</i>	193
Коріненко П.С., Старка В.В. <i>Конституційна діяльність Президента Української Національної Ради Західноукраїнської Народної Республіки Євгена Петругиевича</i>	196
Коршук Р.М. <i>Інститут Президентства в етнічних демократіях</i>	199
Кралоук П.М. <i>Формування світосприйняття першого Президента України Леоніда Кравчука в контексті культурних та політичних традицій Волині</i>	202
Кунченко-Харченко В.И., Трубин Ю.Ю. <i>Інститут Президента в молодих демократиях-Белорусский вариант</i>	204
Москалюк М.Ф. <i>Інститут Президентства пострадянських країн: особливості становлення та функціонування</i>	209
Муляр В.І. <i>Інститут Президента в реаліях пострадянських країн</i>	214
Новиков О.В. <i>Конституційно-правові аспекти функціонування Інституту Президента Республіки Польща згідно з чинною Конституцією країни</i>	219

Огірко Р.С. <i>Становлення і тенденції еволюції Інституту Президента в контексті філософсько-історичного підходу</i>	224
Приходько С.М. <i>Інститут Президентства в умовах демократичних трансформацій</i>	229
Саракун Л.П. <i>Формування національної ідентичності в умовах трансформації соціуму</i>	233
Семенець-Орлова І.А. <i>Особливі тенденції функціонування Інституту Президента в пострадянських державах на ранніх етапах демократичного транзиту</i>	235
Смолянчук В.Ф. <i>Національні інтереси України: еволюція в політичному часі</i>	240
Стойко О.М. <i>Інститут Президента у змішаних республіках Східної і Центральної Європи</i>	244
Удовик В.М. <i>Документарна спадщина Президентів держав у сучасному електронному інформаційному просторі: формування та склад</i>	248
Федорчук Т.П. <i>Президент Чеської Республіки Вацлав Клаус: штрихи до політичного портрету</i>	253
Чура В.І. <i>Участь обласних комітетів КПУ Галичини у заколоті ДКНС, як чинник становлення Інституту Президента в Україні</i>	258
Штельмашенко А.Д. <i>Інститут Президентства: історія та сучасність</i>	262
Секція 3. ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА В СИСТЕМІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Бібік А.М. <i>Політико-правові аспекти повноважень Президента України в фінансовій та економічних сферах</i>	266
Бровдій А.М. <i>Місце Президента України у визначенні стратегії економічного розвитку України</i>	270

Варналій З.С. <i>Інститут Президента України в системі забезпечення економічної безпеки держави</i>	273
Вірченко В.В. <i>Роль Президента України у розвитку інтелектуального капіталу нації</i>	278
Гацька Л.П. <i>Ринок праці та політика зайнятості в умовах екологізації економіки</i>	283
Головко Л.С. <i>Методологічні засади динамічного моделювання сталого розвитку соціально-економічних систем</i>	286
Гончар І.А. <i>Статистичне забезпечення управління якістю освіти в Україні</i>	290
Єльчанінов Д.Б. <i>Системологічні основи формування стратегії сталого розвитку України: визначальна роль Президента</i>	292
Затонацька Т.Г. <i>Інститут президентства в системі визначення та реалізації стратегічних пріоритетів державної інвестиційної політики</i>	296
Карпінський Б.А. <i>Фінансове відображення державотворчого патріотизму нації в системі конституційного ладу та Інституті Президента України</i>	300
Коломієць Л.В. <i>Якість товарів і послуг в умовах трансформаційних процесів Української економіки</i>	305
Лазебник Л.Л. <i>Регулювання банківського сектору України: вибір стратегічних пріоритетів</i>	309
Лозова Г.М. <i>Роль інституту Президента у формуванні національної конкурентоспроможності України</i>	314
Панухник О.В. <i>Модернізаційний підхід до управління територіальним розвитком</i>	318
Якушин І.Д., Поліванов В.Є., Задирака О.І. <i>Якість життя в системі пріоритетів розвитку трансформаційної економіки України</i>	323

Секція 4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Бабін Б.В. <i>Правовий інститут Президента України у системі програмного регулювання розвитку</i>	326
Бадло В.А. <i>Аналіз взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України: загально правовий аспект</i>	330
Войтенко Ю.М. <i>Інститут президента у системі балансу влади в Україні: політико-правовий аспект</i>	332
Гриньків О.О. <i>Президент України ~ гарант верховенства права: законодавче закріплення і реалії сьогодення</i>	337
Закоморна К.О. <i>Конституційне закріплення цензу невиборності щодо кандидатів на посаду президента як важлива умова збереження засад демократичної держави (на прикладі постсоціалістичних країн)</i>	341
Івасішина Н.В. <i>Місце і роль президентства в політичній системі України</i>	346
Ковбан А.В. <i>Повноваження Президента України щодо оголошення війни і укладення миру: національний та міжнародний досвід</i>	348
Коляда Т.А. <i>Інститут президентства в системі органів публічної влади</i>	352
Кравчук М.В. <i>Інститут президентства в механізмі Української держави</i>	355
Новакова О.В. <i>Чинники розвитку інституту президентства в Україні</i>	360
Омельченко Н.Л. <i>Участь Президента України у законодавчому прогресі: сучасний стан та перспективи розвитку</i>	364
Перевода Є.В. <i>Взаємодія Президента України та місцевих органів виконавчої влади: еволюція політико-правових засад</i>	368
Пилипенко О.Є. <i>Правові аспекти функціонування інституту Президента України в 1991-2013 рр</i>	373

Самойловська В.П., Стовпець О.В. <i>Філософсько-правовий погляд на інститут президентства в сучасній Україні</i>	377
Самофалова О.Ю. <i>Президент України як суб'єкт правозахисної діяльності</i>	381
Шульженко І.В. <i>Правові аспекти повноважень Президента України щодо органів виконавчої влади</i>	385

Секція 5. ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТА ТА ФОРМУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Бучин М.А. <i>Проблема застосування виборчих цензів щодо обрання глави держави: вітчизняний та зарубіжний досвід</i>	389
Гончарук В.П. <i>Проблеми оптимізації інституту виборів Президента України</i>	393
Гончарук Г.І. <i>Про входження Леоніда Кравчука у статус Президента України</i>	398
Килимник ІЛ. <i>Особливості розвитку інституту Президента України</i>	401
Коваль (Мисака) Н.В. <i>Конституційно-правові засади становлення допоміжних органів при Президентові України</i>	404
Крусян А.Р. <i>Інститут Президента України: становлення та розвиток</i>	407
Кузнецова З.В. <i>Роль та місце Президента України в системі захисту національних інтересів української державності</i>	412
Культенко О.В. <i>Характерні чинники діяльності Президента України на етапі становлення вітчизняної державності</i>	416
Левенець А.В. <i>Особливості статусу Президента як гаранта Конституції України</i>	421
Лисенко ГЛ., Волкова С.П. <i>Інститут Президента та формування конституційного ладу України: історично-ретроспективний аналіз</i>	424

Нікітін Ю.В., Нікітіна І.В. <i>Інститут Президента в системі внутрішньої безпеки України</i>	427
Орлов Ю.В. <i>Дійсні та уявні прогалини відповідальності за порушення виборчого законодавства</i>	432
Перетокін А.Г. <i>П'ять великих завдань Леоніда Кравчука є актуальними для інституту Президента й сьогодні</i>	436
Пухтинський М.О. <i>Роль інституту президентства у становленні місцевого самоврядування в Україні</i>	440
Романцов В.М. <i>Інститут Президента в новітній історії України</i>	444
Рудик П.А. <i>Про місце і роль Президента України в системі органів державної влади в контексті зміни президентсько-парламентської форми державного правління 2006 року</i>	449
Сергієнко С.Ю. <i>Історичні витоки сучасного Інституту Президента та формування конституційного устрою України</i>	453
Слінченко Л.В. <i>Конституційні повноваження Президента України у сфері законодавчої влади</i>	456
Ухач В.З. <i>Становлення та генезис інституту президентства в Україні: історико-правові аспекти</i>	460
Шаповал В.Д. <i>Місце та роль Президента України в конституційній системі органів державної влади</i>	464
Щербанюк О.В. <i>Президент України як символ держави та єдності народу</i>	467

О.О. Казаков, канд. істор. наук, доцент,
Національний університет харчових технологій, м. Київ

ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Президентство є відносно молодим інститутом в російській конституційно-політичній практиці. Він викликає до себе пильний інтерес. Відповідно до ч. 1 ст. 92 Конституції Президент РФ приступає до виконання повноважень з моменту складення ним присяги і припиняє їх виконання з закінченням терміну його

перебування на посаді з моменту складення присяги новообраним Президентом РФ [5]. Останнім часом привертають пильну увагу теоретичні та практичні питання, пов'язані з достроковим припиненням повноважень Президента РФ, порядком припинення повноважень Президента [1-4; 9-11].

Підстави припинення виконання повноважень глави держави до закінчення конституційного терміну спричиняються обставинами, що вимагають налагодженого і надійного механізму забезпечення безперервності президентського владарювання.

Відповідно до ч. 2 ст. 92 Конституції підставами дострокового припинення повноважень Президента Російської Федерації є: відставка, стійка нездатність за станом здоров'я здійснювати належні йому повноваження, відмова від посади [5].

Відставка Президента Російської Федерації - це дострокове припинення повноважень глави держави відповідно до його добровільним волевиявленням.

Стійка нездатність за станом здоров'я здійснювати належні йому повноваження є фактична неможливість для Президента Російської Федерації у зв'язку з розладом функцій організму, що носять постійний, незворотний характер, приймати рішення, що впливають з його конституційних повноважень. На відміну від відставки, волевиявлення Президента в даному випадку не є обов'язковою передумовою дострокового припинення його повноважень. Приведення в дію цієї процедури допустимо лише при вичерпанні всіх інших можливостей, пов'язаних з тимчасовим невиконанням Президентом Російської Федерації своїх повноважень або добровільною відставкою.

Процедура припинення повноважень Президента за вказаними підставами, на жаль, у законі не регламентована, хоча потреба, безсумнівно в цьому є [8].

У Конституції і федеральному законі "Про Президента Російської Федерації", ФКЗ "Про Конституційний суд РФ" необхідно закріпити наступне: форму вираження Президентом своєї волі для відставки, яке має бути в письмовій формі, мотиви, що спонукали Президента прийняти таке рішення; при відхід у відставку Президента відповідна заява має подаватися ним в Конституційний Суд РФ, який, переконавшись, що Президент подав заяву

про відставку особисто і добровільно, дає висновок про відсутність порушень; необхідно законодавчо закріпити юридичну констатацію факту відбулася відставки Президента Російської Федерації, Радою Федерації [5; 7-9].

На нашу думку, з позицій надійності інституту виконуючого обов'язки глави держави, необхідно розширити коло осіб, повноважних замінити главу держави. Представляється, що при неможливості в силу різних причин здійснення Президентом РФ своїх обов'язків вони крім Голови Уряду повинні здійснюватися Головою Ради Федерації Федеральних Зборів РФ. Причому в першу чергу Головою Ради Федерації і в другу - главою федерального Уряду. Повноваження заміщує голову держави повинні мати цільове призначення, сприяти збереженню державного порядку і політичної стабільності в період формального обрання глави держави. Представляється, що в цей період, тимчасово виконуючому обов'язки Президента РФ недоцільно приймати акти, що зв'язують політику майбутнього глави держави [3; 10].

Президент РФ припиняє виконання повноважень достроково і в разі відмови його від посади (ч. 2 ст. 92 Конституції РФ) [5]. Таке рішення приймається всупереч волі Президента. Підставою відмови Президента від посади є висунуті Державною Думою звинувачення у державній зраді або здійсненні іншого тяжкого злочину, підтверженого висновком Верховного Суду РФ про наявність у діях Президента РФ ознак злочину і висновком Конституційного Суду РФ про дотримання встановленого порядку висунування обвинувачення (ч. 1 ст. 93 Конституції РФ) [5; 6; 8].

У процесі дослідження питань відсторонення Президента від влади відзначено ряд невирішених у чинному законодавстві проблем. Доцільно закріпити: питання про процесуальному порядку розгляду Верховним Судом РФ ознак злочину в діях глави держави; хто у Верховному Суді повинен давати висновок - колегія, президія чи пленум Верховного Суду. В іншому випадку, при відсутності нормативних актів, що регламентують цю процедуру, Конституційний Суд РФ просто не може перевірити дотримання встановленого порядку висунування обвинувачення [8; 9].

Недоліками правових норм, закріплених у ст. 93 Конституції, є передбачена ними вимога вважати висунення звинувачення

проти Президента реалізованим лише за умови, що за нього подано не менше двох третин голосів від їх загального числа в палаті, і закріплене в них припис, що обмежує термін розгляду обвинувачення, висунутого Державною Думою, у Верховному Суді, Конституційному Суді та в Раді Федерації всього трьома місяцями [1; 3; 5; 6].

Якщо за висунення звинувачення проголосували більше половини депутатів палати, тобто більшість, то ні держава, ні суспільство не повинно і не може його ігнорувати.

Отже, необхідно збільшити термін розгляду відмови, щоб Президент, звинувачений у державній зраді, не мав можливості і далі займатися своєю діяльністю.

Крім того, необхідно також нормативно закріпити явку на засідання Спеціальної комісії і Державної Думи, запрошених ними осіб про розгляд питання щодо усунення Президента і юридичну відповідальність для осіб за їх невиконання вимоги про явку.

Таким чином, зазначені недоліки і прогалини в російському законодавстві варто усунені шляхом внесення змін і доповнень до Конституції Російської Федерації, а також шляхом видання правових актів, що розвивають і конкретизують положення, що в ній містяться.

Література: 1. Баглай М. В. Конституционное право Российской Федерации. - М.: Норма, 2008. - 459 с; 2. Дегтев Г.В. Становление и развитие института президентства в России: теоретико-правовые и конституционные основы. - М.: Юрист, 2008. - 154 с; 3. Жилинский С.Э. Наш Президент. Как он правит и как его избирают. - М.: Норма, 2008. - 297 с; 4. Колосова Н.М. Конституционная ответственность в Российской Федерации. - М.: Филинь, 2007. - 342 с; 5. Конституция Российской Федерации. Принята всенародным голосованием 12 декабря 1993 года. - М.: Юридическая литература, 1993. - 62 с; 6. Кресіна І.О., Коваленко А.А., Балан С.П. Інститут імпичменту: Порівняльний політико-правовий аналіз. - К.: Вид-во "Юридична думка", 2004. - 176 с; 7. О выборах Президента Российской Федерации: Федеральный закон от 10 января 2003 г. № 19-ФЗ // Собрание законодательства РФ. 2003. № 2. Ст. 171.; 8. О Конституционном Суде Российской Федерации: Федеральный конституционный закон от 21 июля 1994 г. № 1-ФКЗ // Собрание законодательства РФ. - 1994. - № 13. - Ст. 1447.; 9. Окуньков Л.А. Президент Российской Федерации. - М.: Норма, 2008. -

315 с; 10. Радченко И.И. Президент в конституционном строе Российской Федерации. - М.: Юрайт, 2008. - 289 с; 11. Румянцев О.Г. Отрешение Президента России от должности: конституционно-правовые проблемы. - М: Юрайт, 2007. - 145 с.